

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/35506

Ek. 88

Sayı : 56020453/2013-610.01-1090/711/1261

Konu : Yazılı soru önergesi

24/06/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 18/12/2013 tarihli ve 43452547-120.07-155601 sayılı yazı,
b) 10/01/2014 tarihli ve 5500/10622 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Batman Milletvekili Ayla Akat Ata tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/35506 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-1090/712/1262

Konu : Yazılı soru önergesi

24 / 06 / 2014

Sayın Ayla Akat ATA
Batman Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/35506 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza mevzuatında "tutsak" kavramı, ceza infaz kurumlarında ise bu kavrama dayalı bir sınıflandırma bulunmamaktadır. Ceza infaz kurumlarına, haklarındaki mahkûmiyet hükümleri kesinleşerek infaz aşamasına geçen "hükümlü"ler ile mahkemelerce verilmiş tutuklama kararlarına dayalı olarak "tutuklu"lar alınmaktadır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, "infazda temel ilke" kenar başlıklı 2. maddesinde, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kuralların, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanacağı düzenlenmiştir.

II- Avrupa Birliğine katılım sürecinde, Ülkemizde “işkenceye karşı sıfır tolerans” politikasını hayata geçirerek işkencenin önlenmesi ve bu yöndeki iddiaların ortadan kaldırılması, kişilere karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmış, bu yöndeki tüm denetim ve yargı mekanizmaları oluşturulmuştur.

Bu çerçevede;

1- Yargı denetimi kapsamında, ceza infaz kurumları, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

2- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri tarafından denetlenmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve kurulduğu ağır ceza merkezinin yargı çevresinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarının oluşan adlî yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler.

Yine, sivil toplum denetimi kapsamında, 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu hükümleri gereğince, Türkiye İnsan Hakları Kurumu İşkence ve Kötü Muameleyle Mücadele Birimi, ceza infaz kurumlarına haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirebilmekte, bu ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletebilmekte, Kurulca gerekli görülmesi durumunda kamuoyuna açıklamakta ve ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları, il ve ilçe insan hakları kurulları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların bu gibi yerlere gerçekleştirdikleri ziyaretlere ilişkin raporları inceleyerek değerlendirebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu veya araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerek sivil toplum örgütleri, resmî veya özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonunca Kurumda yapılan incelemeler sonucu hazırlanan "İzmir Çocuk Gençlik Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu"nın sonuç bölümünde, Kurum hakkında ortaya atılan taciz ve tecavüz türü iddiaların asılsız olduğuna işaret edildiği, Bakanlığımız kayıtlarından anlaşılmıştır.

III- Suça sürüklenmiş çocuklar, gelişim sürecinin erken aşamalarında bulunmaları ve olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan etkenler nedeniyle fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik gelişme açısından özel bakıma, yardıma ve yasal korunmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle, çocuk tutuklu ve hükümlülerin gelişim özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları göz önüne alınarak çocuklara özgü yeni kurumlar hizmete açılmış ve açılmaya devam etmektedir. Özellikle çocuk suçluluğunun yoğun olduğu illerde çocuklara yönelik uluslararası standartlara uygun kurumların yapılmasına öncelik verilmektedir.

Bakanlığımızın 2012-2017 Malî Yatırım Programı kapsamında Diyarbakır, Çorlu,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Konya, Hatay, Tarsus ve Kayseri illerine çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumu, İstanbul, İzmir, Elazığ ve Erzurum illerine ise çocuk eğitimevleri yapımı planlanmıştır.

Yeni kurumlarda çocuklar, tek başına uyuyabilecekleri, özbakım ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri odalarda kalabilmekte, böylece birbirlerine yönelik istismar olayları asgari seviyeye indirilmektedir.

Ayrıca, yeni ceza infaz kurumlarında uygulanan grup liderliği uygulaması ile pedagojik eğitim almış infaz koruma memurları arasından seçilen bir personel, sorumlusu olduğu çocuklara gündelik yaşam becerileri kazandırmakta, eğitim, spor, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımlarını sağlamaktadır. Bu görevli, zamanın tümünü sorumlu olduğu çocuklar ile birlikte geçirerek, akran zorbalığı gibi çocuklar arasında meydana gelebilecek istismar olaylarının önlenmesi görevini de yerine getirmektedir.

Öte yandan, çocuk tutuklu ve hükümlülerin iyileştirilmesi ile tekrar suç işlemelerinin önlenmesi amacıyla ceza infaz kurumlarında akademik ve mesleki eğitim programları uygulanmakta, psiko-sosyal hizmetler sunulmakta, sportif ve sosyo-kültürel faaliyetler düzenlenmektedir. Bu kapsamda çocuklara özgü 7 ayrı psiko-sosyal destek müdahale programı geliştirilmiş olup, bu programların kurumlarda bulunan çocuklara, ailelerine ve kurum personeline yönelik olarak uygulanmasına devam edilmektedir.

IV- Ceza infaz kuramlarında, kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi hekim tarafından yapılmaktadır. Hasta hükümlü veya tutuklunun hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi görmesi gerektiğine muayene eden kurum doktoru, kurum doktoru bulunmadığı hâllerde ise, semt polikliniği veya hastanede görevli doktor tarafından karar verilmektedir.

Kurumda görevli doktorun uygun görmesiyle hastaneye sevk edilen hastanın, hastanede görevli hekim tarafından verilen kararlara göre takip ve tedavisi sürdürülmektedir. Hasta, hekimin uygun görmesiyle yatırılarak veya ayakta tedavi görmektedir. Ceza infaz kuramlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların sağlık soranlarıyla ilgili gerekli tüm tetkik ve tedaviler özenle yerine getirilmekte olup, hekim kararlarına kurum idaresinin müdahalesi söz konusu değildir.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaşın yararlanabildiği sağlık haklarından ve hizmetlerinden öncelikli olarak yararlandırılmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri, devletin teminatı altında ve ücretsizdir.

V- İzmir Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta ;

1- Bir derneğin yetkililerinin ceza infaz kurumunda gerçekleştirdiği görüşme sonrası İzmir Aliğa Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan çocuk hükümlü ve tutukluların işkence ve kötü muameleye maruz kaldıkları, darp edildikleri yönünde ileri sürdükleri iddiaların araştırılması ve gereği yapılmak üzere İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına gerekli yazıların yazılmış olduğu, incelemelerin devam ettiği,

Aliğa Ceza İnfaz Kurumlarından sorumlu Cumhuriyet savcılığının söz konusu iddialarla ilgili olarak Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduğu ve ayrıca idarî soruşturma başlatıldığı,

Kurumun 12/04/2012 tarihinde hükümlü ve tutuklu kabulüne başladığı, geçen dönem içinde Kurumda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Kontrolörler Kurulu Başkanlığı tarafından biri 2012 yılı, diğeri 2013 yılı olmak üzere 2 kez özel denetim

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

gerçekleştirildiği; bu özel denetimler sırasında tespit edilen hususlarla ilgili olarak, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturmaların devam ettiği,

2- 2012-2013 yıllarında Kurum personeli hakkında 15 şikâyet başvurusu yapıldığı; gerçekleştiği iddia edilen olaylarla ilgili olarak hükümlü, tutuklu ve yakınları ile çeşitli merciler tarafından yapılan şikâyet başvurularının tümünün işleme alındığı; personel hakkında adli yönden ilgili Cumhuriyet başsavcılığınca, idarî yönden ise yetkili makamlarca kanuni gereğinin yapıldığı,

3- Kurumda "müşahade" olarak tanımlanan ve her birinde altışar oda olan 2 bölüm bulunduğu ve söz konusu bölümlerde 1 adet özürli odasıyla 2 adet yumuşak odanın yer aldığı; bu odaların, tavan yüksekliği 3,20 cm olan, 12,54 metrekare büyüklüğünde ve 1,20 metrekare ebatlı 1 adet pencere ile içerisinde tuvalet ve duşu bulunan mekânlar olduğu,

Bu bölümlerde kalan hükümlü ve tutukluların, iki adet havalandırma bahçesinden yararlandıkları; gözlem ve sınıflandırma faaliyetlerinin burada gerçekleştirildiği; hükümlü ve tutukluların kuruma ilk geldiklerinde genellikle 1 gün süreyle "müşahade" olarak adlandırılan bu bölümde gözleme tâbi tutuldukları,

5275 sayılı Kanunun 46. maddesi uyarınca, çocuk hükümlü ve tutuklular için hücreye koyma cezasının söz konusu olmadığı, açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere beş güne kadar "odaya kapatma cezası" verilebildiği; ayrıca, odaya kapatma cezalarının verildikleri süreden daha fazla çektirilmesinin söz konusu olmadığı, medya kuruluşlarında hücre olarak tabir edilen bu bölümlerde çocukların kapalı vaziyetle günlerce, haftalarca tutuldukları yönündeki haberlerin asılsız olduğu,

4- Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların hastalığı nedeniyle hekim tarafından reçete edilen ilaçların 01/10/2013 tarihinde yürürlüğe giren Adalet Bakanlığı Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin Protokol hükümlerine göre temin edildiği,

Doktor tarafından reçete edilen ilaçların Kurum personelinin gözetimi altında, belirlilen doz ve sürede hükümlü ve tutukluya verildiği, doktorun uygun gördüğü zamanlarda yapılan düzenlemelere göre ilaç tedavisine devam edildiği veya tedavinin sonlandırıldığı

Hükümlü ve tutukluların muayene, tetkik ve tedavilerinde olduğu gibi ilaçlarının kullanılması da herhangi bir keyfi uygulamanın söz konusu olmadığı; özellikle antidepresan ilaçların kullanımında, uzman doktorların önerisi doğrultusunda hareket edildiği ve gerekli hassasiyetin gösterildiği,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan